

XVI. АҲОЛИНИНГ УМУМИЙ ДАРОМАДЛАРИ

Аҳоли фаровонлигини ифодалашда жами аҳолининг, оилаларнинг, алоҳида шахсларнинг умумий даромадлари муҳим эҳамиятга эга.

Аҳолининг умумий даромадларига пул даромадлари ва натура шаклидаги даромадлар киради ҳамда доимий асосда, такрорланувчи хусусиятга эга бўлган, йиллик ёки ундан кам вақт оралиғидаги даврда уй хўжалиги ёки унинг алоҳида аъзоларига тушадиган тушумлардан ташкил топади.

Аҳолининг умумий даромадлари нафақат ёлланиб ишловчиларнинг меҳнат фаолиятидан олган даромадлари, балки мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадлар, шахсий истеъмол учун ўзида ишлаб чиқарилган хизматлардан олинган даромадлар, мол-мулкдан олинган даромадлар (фоизлар, дивидендлар, муаллифлик ҳақи, бошқа мулкӣ даромадлар), трансфертлардан олинган даромадлар (пенсиялар, нафақалар, стипендиялар ва бошқа жорий трансфертлар)дан иборат.

2018 йилнинг январь-март ойларида аҳоли умумий даромадлари 43,2 трлн. сўмни ташкил этди ва 2017 йилнинг мос даврига нисбатан 110,6 % реал ўсиш суръатига эришилди.

2018 йилнинг январь-март ҳолатига Ўзбекистон Республикасида аҳоли умумий даромадларининг ўсиш суръатлари (2017 йилнинг мос даврига нисбатан, %)

2018 йилнинг январь-март ойларида аҳоли умумий даромадларининг катта қисми ёлланма ишчиларнинг даромадлари ва мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларни ўз ичига олган меҳнат фаолиятидан олинган даромадлардан (жами аҳоли умумий даромадларининг 59,6 %) шаклланди.

Аҳоли умумий даромадлари таркибида шахсий истеъмол учун ўзида ишлаб чиқарилган хизматлардан олинган даромадларнинг улуши 2,6 %, мол-мулкдан олинган даромадларнинг улуши 5,6 %, трансфертлардан олинган даромадлар улуши 32,2 % ташкил қилди.

2018 йилнинг январь-март ҳолатига Ўзбекистон Республикасида аҳоли умумий даромадлари таркиби (жами аҳоли умумий даромадларига нисбатан, %)

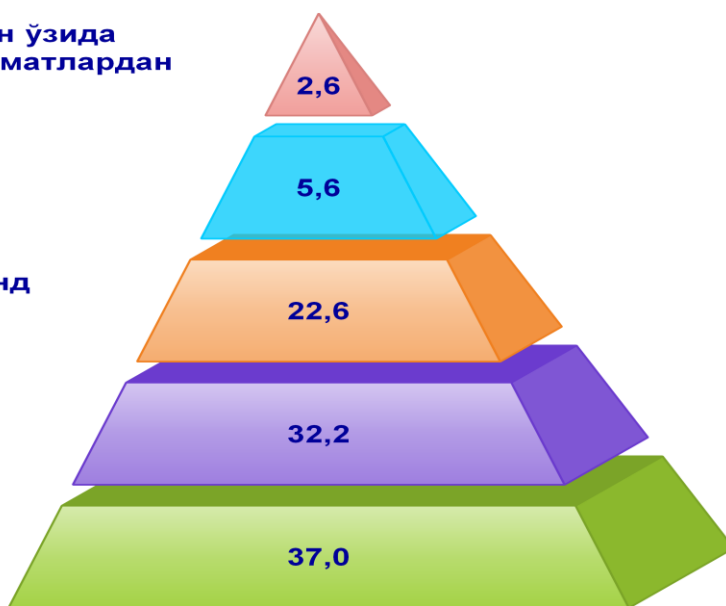
Шахсий истеъмол учун ўзида ишлаб чиқарилган хизматлардан олинган даромадлар

Мол-мулкдан олинган даромадлар

Мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадлар

Трансфертлардан даромадлар

Ёлланма ишчиларнинг даромадлари

Меҳнат фаолиятдан олинган даромадларнинг асосий манбаи ёлланма ишчиларнинг даромадлари ҳисобланади. 2018 йилнинг январь-март ойларида аҳоли умумий даромадлари таркибида ёлланма ишчиларнинг даромадлари 37,0 % ташкил қилди.

Ҳудудларда ёлланма ишчиларнинг даромадлари турлича ва 26,5 % дан (Самарқанд вилоятида) 54,1 % гача (Навоий вилоятида) ўзгариб туради. Ёлланма ишчилар даромадларининг учдан бир қисми (40,6 %) Тошкент шаҳри (22,3 %), Тошкент вилояти (10,2 %) ва Фарғона вилоятлари (8,1 %) ҳиссасига тўғри келади.

Ҳудудлар бўйича умумий даромадлар таркибида ёлланма ишчилар даромадларининг улуши, %

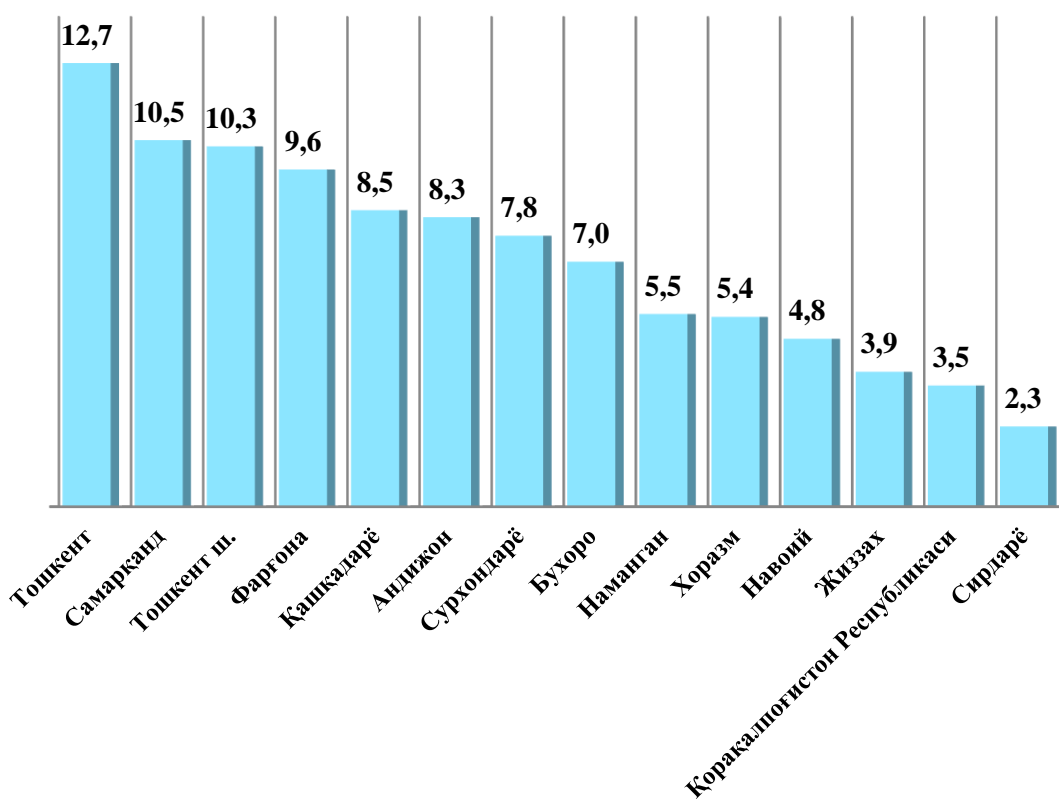

Меҳнат фаолиятдан олинган даромадларнинг кейинги асосий манбаи - бу мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадлар бўлиб, ушбу даромадлар улушига кўра аҳоли умумий даромадларига сезиларли таъсир кўрсатади ва уларнинг

улуши 22,6 % ни ташкил этмоқда. Мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларнинг 1 % га ўсиши умумий даромадлар ҳажмининг 0,26 % га ўсишига олиб келади.

Мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларнинг асосий улуши Тошкент вилояти (12,7 %), Самарқанд (10,5 %), Тошкент шаҳри (10,3 %), Фарғона (9,6 %), Қашқадарё (8,5 %) вилоятлари ҳиссасига тўғри келади. Камроқ улушга эга бўлган ҳудудлар Жиззах вилояти (3,9 %), Қорақалпоғистон Республикаси (3,5 %) ҳамда Сирдарё (2,3 %) вилоятлари ҳисобланади.

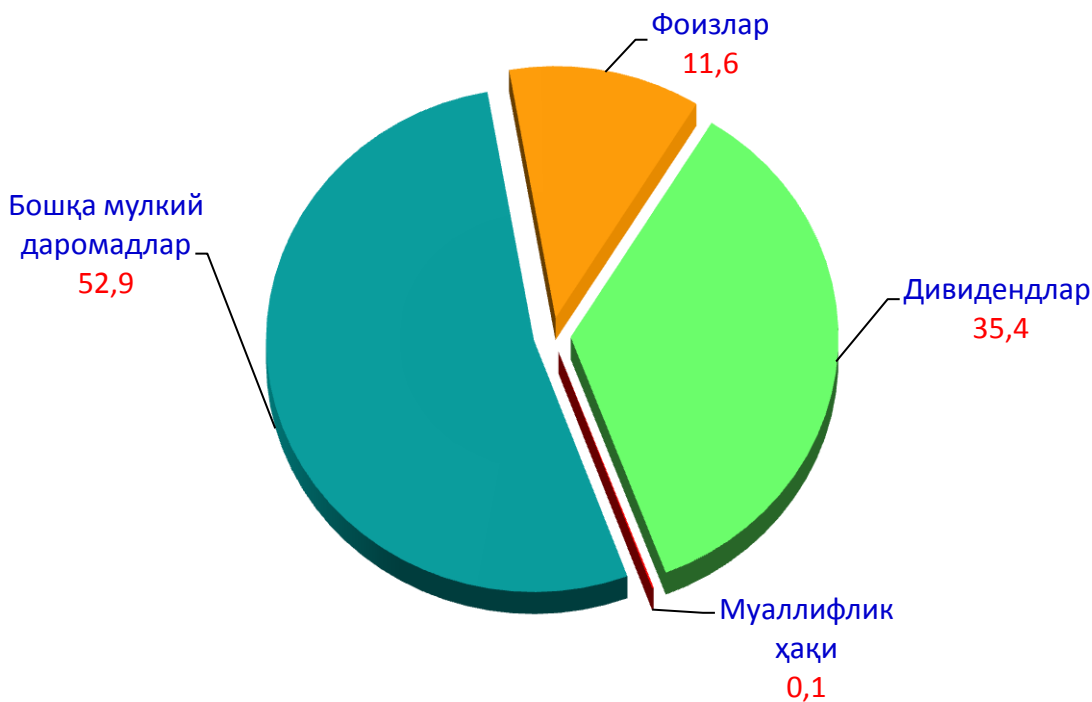
Жами мустақил равишда банд бўлишдан олинган даромадларда ҳудудларнинг улуши, %

Шунингдек, аҳоли даромадлари манбаларидан яна бири мол-мулкдан олинган даромадлар бўлиб, 2018 йилнинг январь-март ҳолатига ушбу даромад манбаининг улуши ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 0,3 % пунктга ошди.

Мол-мулкдан олинган даромадлар таркибида бошқа мулкӣ даромадлар асосий улушга эга бўлиб, унинг улуши 52,9 % ни ташкил қилади. Кейинги ўринларда дивидендлар – 35,4 %, облигациялар, депозитлар ва бошқа қимматли қоғозлар бўйича фоизлар ва муаллифлик ҳақи – 11,7 % ни ташкил қилди.

Мол-мулкдан олинган даромадлар таркиби, %

Аҳоли умумий даромадлари ҳажмининг ўзгаришига мол-мулкдан олинган даромадларнинг таъсири сезиларли даражада эмас. Жорий даврда мол-мулкдан олинган даромадлар аҳоли умумий даромадларининг номинал ҳажмининг 2,1 % ўсиш суръатини таъминлади.

2018 йилнинг январь-март ойларида мол-мулкдан олинган даромадлар ҳажмининг учдан икки қисми Тошкент шаҳри ҳиссасига тўғри келиб, 70,6 % ташкил этди. Навбатдаги юқори улушга эга бўлган ҳудудлар Тошкент (6,2 %), Самарқанд (3,8 %) ва Фарғона (3,7 %) вилоятлари ҳисобланади.

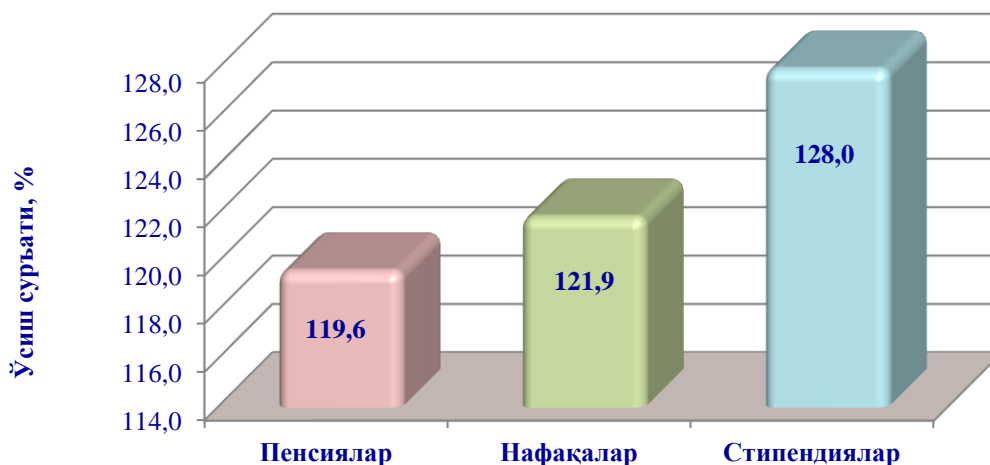
Аҳолининг умумий даромадлари таркибида трансфертлардан олинган даромадлар ҳам муҳим аҳамиятга эга бўлиб, ушбу даромадлар ижтимоий трансфертлар ва бошқа жорий трансфертларни ўз ичига олади.

2018 йилнинг январь-март ойи маълумотларига кўра трансфертлардан олинган даромадларнинг ўтган йилнинг мос даврига нисбатан номинал ўсиш суръати 177,7 % ни ташкил этди. Шу билан бирга, жорий даврда аҳолининг умумий даромадлари ҳажмида трансфертлардан олинган даромадларнинг улуши 8,2 % пунктга ошди ва 32,2 % ни ташкил этди. Трансфертлардан олинган даромадлар улушининг ошиши асосан республика ташқарисидан келиб тушган пул ўтказмалари ҳажмининг ошиши билан боғлиқ.

Кузатилаётган даврда ижтимоий трансфертларнинг ўсиш суръати 120,2 % ни ташкил этди ва бунга ижтимоий трансфертлар таркибида 83,9% улушга эга бўлган пенсиялар асосий таъсир кўрсатди. 2017 йил мос даври билан таққослаганда пенсияларнинг номинал ўсиш суръатлари 119,6% ни ташкил этди.

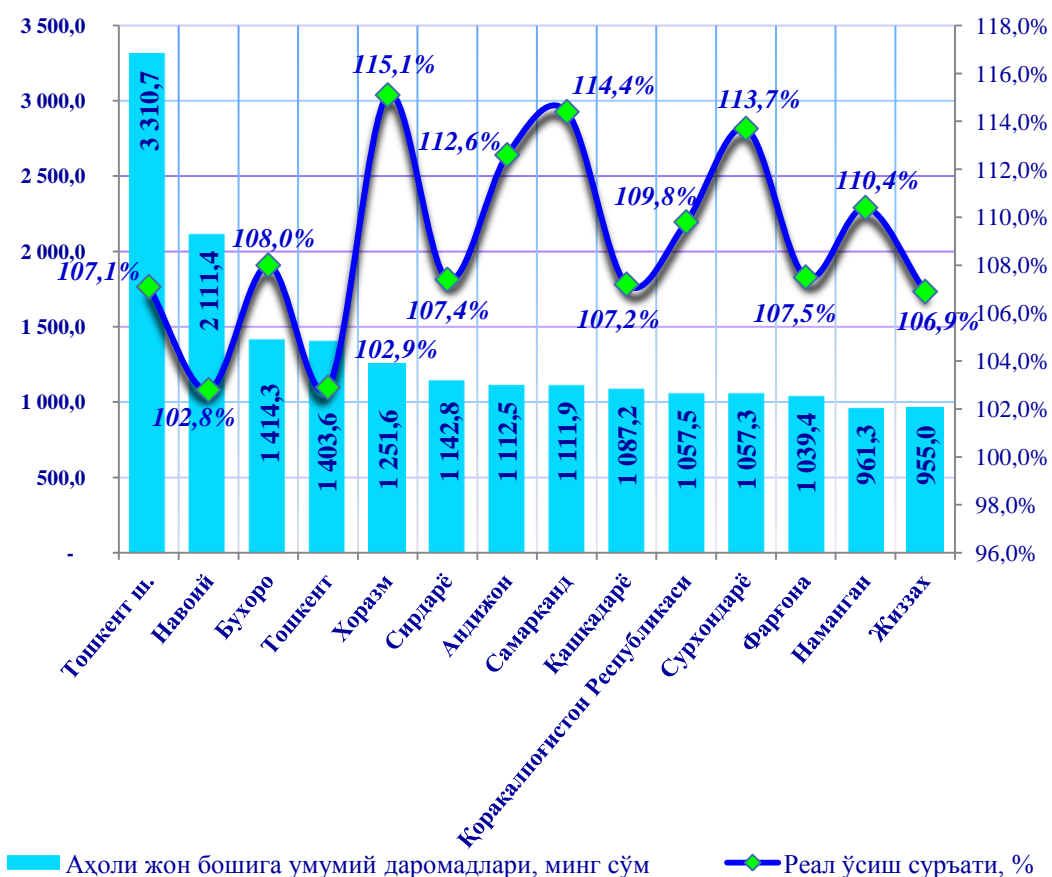
Ўтган давр мобайнида пенсия, нафақа ва стипендияларнинг ўзгариши аҳоли умумий даромадларининг 3,2% га ўсиш имконини берди.

Ижтимоий трансфертларнинг турлари бўйича ўсиш суръатлари, %

2018 йилнинг январь-март ойларида Ўзбекистон Республикасида аҳоли жон бошига ўртача умумий даромадлари 1,3 млн. сўмни ташкил этди (реал ўсиши - 8,8 %). Шунингдек, аҳоли жон бошига ўртача умумий даромадлари бўйича Тошкент шаҳри (3 310,7 минг сўм), Навоий (2 111,4 минг сўм), Бухоро (1 414,3 минг сўм) ва Тошкент (1 403,6 минг сўм) вилоятларида ўртача республика даражасидан юқори кўрсаткичлар қайд этилди.

2018 йилнинг январь-март ҳолатига Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари бўйича аҳоли ўртача умумий даромадлари ҳажми ва реал ўсиш суръатлари

Аҳоли жон бошига умумий даромадларнинг энг юқори реал ўсиш кўрсаткичи Хоразм вилоятига (15,1 %) тўғри келди. Шунингдек, Самарқанд (14,4 %), Сурхондарё (13,7 %), Андижон (12,6 %), Наманган (10,4 %) вилоятлари ҳамда Қорақалпоғистон Республикасида (9,8 %) аҳоли жон бошига умумий даромад кўрсаткичларининг реал ўсиши республика даражасидан юқорини ташкил этганлиги қайд этилди.

2018 йилнинг январь-март ҳолатига Ўзбекистон Республикаси ҳудудлари бўйича аҳолининг реал умумий даромадлари

	<i>Жами, млрд. сўм</i>	<i>2017 йил- нинг январь- мартига нисбатан, %</i>	<i>Аҳоли жон бошига ўртача, минг сўм</i>	<i>2017 йил- нинг январь- мартига нисбатан, %</i>
Ўзбекистон Республикаси	36073,8	110,6	1 102,8	108,8
Қорақалпоғистон Республикаси	1623,3	111,3	879,9	109,8
<i>вилоятлар:</i>				
Андижон	2764,1	114,5	916,4	112,6
Бухоро	2226,4	109,6	1 189,0	108,0
Жиззах	1069,0	108,9	805,3	106,9
Қашқадарё	2849,4	109,3	903,4	107,2
Навоий	1704,6	104,4	1 776,2	102,8
Наманган	2177,0	112,3	805,1	110,4
Самарқанд	3491,5	116,6	936,8	114,4
Сурхондарё	2213,1	116,1	878,4	113,7
Сирдарё	774,4	109,1	947,8	107,4
Тошкент	3395,6	104,1	1 185,5	102,9
Фарғона	3169,6	109,1	874,2	107,5
Хоразм	1873,0	116,9	1 036,2	115,1
Тошкент ш.	6723,7	109,0	2 721,7	107,1

Шуни таъкидлаш лозимки, 2018 йилнинг январь-март ойлари дастлабки маълумотларига кўра, аҳоли умумий даромадлари ҳажмида кичик тадбиркорликдан олинган даромадларнинг улуши 47,7 % ни ташкил этди.

Худудлар бўйича аҳоли умумий даромадлари таркибида кичик тадбиркорликдан олинган даромадларнинг улуши, %

Аҳоли умумий даромадлари таркибида кичик тадбиркорликдан олинган даромадлар Сурхондарё (51%), Жиззах (50,7%), Хоразм (50,3%), Самарқанд (49,7%), Тошкент (49,3%), Наманган (48,7%) вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳрида (50,4%) сезиларли улушни эгаллади.